

Млинівський державний технолого-економічний коледж

Інструкційна картка Практичне заняття № 27

Дисципліна: Внутрішні незаразні хвороби с/г тварин.

Вид заняття: практичне заняття.

Тема: Аналіз ефективності лікування та розробка заходів щодо профілактики хвороб обміну речовин у молодняка.

Мета заняття: Навчити проводити аналіз ефективності лікування та розробляти заходи профілактики хвороб обміну речовин у молодняка.

Методи: демонстрація, бесіда, презентації, аналіз, розробка заходів профілактики під керівництвом викладача, самостійна робота.

Матеріально-технічне забезпечення та дидактичні засоби, ТЗН: молодняк с/г тварин, схеми лікування, інструкції до застосування лікарських засобів, план заходів профілактики, презентації, комп'ютер, проектор.

Література (основна та додаткова):

1. Судаков М.О., Береза В.І. та ін. Внутрішні незаразні хвороби с/г тварин: Практикум. – К.: Вища школа, 1995. – 206 с. (ст. 171–173)
2. Судаков М.О., Цвіліховський М.І., Береза В.І. та ін. Внутрішні незаразні хвороби с/г тварин / За ред. М.О. Судакова. – К.: Мета, 2002. – 352 с. (ст. 257–263)
3. Левченко В.І., Кондрахін І.П., Судаков М.О. та ін. Внутрішні хвороби тварин / За ред. В.І. Левченка. – Біла Церква, 2001. – Ч. 2 – 544 с. (ст. 327–333; 364–371)

Робочий зошит. Практичне заняття № 27.

Інструктаж на робочому місці.

Самостійна робота

Зміст, послідовність виконання завдань.

Завдання 1. Провести аналіз ефективності лікування антенатальної гіпотрофії, гіпопластичної анемії, гіпоглікемії поросят, недостатності ретинолу (гіповітаміноз-А), Д-гіповітамінозу (рахіту).

Методичні вказівки

Лікування антенатальної гіпотрофії. Для молодняка з ознаками гіпотрофії слід створити більш комфортні гігієнічні умови утримання: телят у перші дні життя обігрівати інфрачервоним промінням, не допускати переохолодження. Якщо телята не піднімаються протягом 1–1,5 год, їх слід розтерти жмутком соломи, допомогти піднятися і знайти дійку. Поросят-гіпотрофіків підпускають до грудних дійок вим'я; при нестачі у матері молозива поросят і ягнят підгодовують штучним молозивом. Молозиво телятам випоюють у меншій кількості – 0,8–1 л за прийом, але частіше – 4–5 разів на

добу. До молозива додають специфічні сироватки чи імуноглобуліни: полівалентну сироватку проти колібактеріозу (3–4 мл/кг); полівалентну сироватку проти ешерихіозу, рота- і коронавірусних ентеритів (2 мл/кг). Можна застосовувати сироватку крові тварин-реконвалесцентів (2–3 мл/кг). Для підвищення загального тонузу внутрішньом'язово вводять кров матері (1 мл на кілограм маси тіла, 2–3 рази через 3–5 днів); підшкірно – гідролізін Л-103, амінопептид-2 телятам по 1,5 мл/кг маси, поросят – по 5–10 мл двічі на добу 3–4 дні; неспецифічний імуноглобулін телятам – по 0,7–1 мл/кг, 3–4 рази через день.

Для посилення активності травних залоз тричі на добу за 15–20 хв до годівлі використовують натуральний (25–50 мл) або штучний (50–100 мл) шлунковий сік; панкреатин (10–30 мг), ентерофар (0,1–0,15 г/кг маси). Шлунковий сік можна використовувати лише з третьої доби життя.

Лікування гіпоглікемії поросят. Застосовують 5%-й розчин глюкози в дозі 15–20 мл підшкірно, внутрішньом'язово або через рот. Ін'єкції повторюють через 6–8 год. Використовують гормональні препарати: адренокорти-котропний гормон цинк-фосфат у дозі 0,2 мл (4 ОД) на 1 кг маси, гідрокортизон 0,4 мл, поєднуючи з ін'єкціями залізодекстранів, Вводять їх на 3–6-й і 10-й дні життя поросят, Свиноматкам застосовують окситоцин по 10–50 ОД внутрішньом'язово, 20 мл молозива корів підшкірно, обігривають молочну залозу свиноматок.

Лікування гіпопластичної анемії. Раціони молодняку мають бути повноцінними за вмістом білка, мікроелементів (кобальту, заліза, міді, марганцю і йоду).

Лікування ґрунтується на пероральному введенні солей заліза і міді сульфату, заліза гліцерофосфату, кобальту хлориду, комплексних мінерально-вітамінних препаратів, парентеральному введенні залізодекстранових та інших препаратів, що містять необхідні мікроелементи.

Поросят з 7-денного віку привчають до споживання коров'ячого молока (по 30 мл), поступово доводячи його кількість до 250 мл на 20-й день життя. Влітку свиноматок з поросятами утримують, в літніх таборах. Готують розчин (на 1 л) солей заліза сульфату (2,5 г), міді сульфату (1,5 г) і кобальту хлориду (1,0), який дають поросят всередину по 5–10 мл. Можна робити ін'єкції крові матері або гетерогенної крові по 2 мл/кг маси двічі з інтервалом 5–7 днів.

Найбільш широко застосовують феродекстранові препарати: фероглюкін, феродекс, імполізіл, міофер, декстрофер-100, урзоферан-100, які вводять внутрішньом'язово на 2–5-й день, а потім через 7–10 днів з розрахунку 150 мг заліза на ін'єкцію. Телятам феродекстранові препарати також вводять дворазово з розрахунку 10–15 мг заліза на 1 кг маси тіла.

Введення залізодекстранів поєднують з внутрішньом'язовими ін'єкціями вітаміну В₁₂ поросят у дозі 3–6 мкг, телятам – по 60–120 мкг, повторно вводять через 7 днів. Досить ефективними виявилися мікроанемін (містить солі заліза, міді і кобальту) – вводять на 2–4-й день, повторно через 10–15 днів по 150 мг заліза; суїферовіт (містить залізо, мідь, кобальт, комплекс вітамінів) – внутрішньом'язово 5 мл, повторно через 10 днів.

Телятам з молоком (по 10-15 г на добу), а потім з комбікормом згодують вітамінно-мінеральний концентрат, який містить солі заліза, міді, кобальту, цинку та вітаміни А, В₃, Е.

Лікування гіповітамінозу А. В раціони вводять корми, багаті на каротин: сіно, сінаж, моркву, хвойне чи трав'яне борошно, у пасовищний період – зелені корми. Для лікування хворих тварин застосовують внутрішньом'язово олійні розчини ретинолу ацетату, АДЕвіт, тетравіт, тривітамін, декавіт, урзовіт, інсолвіт, аквавіт А. Лікувальні добові дози ретинолу (МО): коровам – 100–150 тис; телятам і молодняку – 250–300 на 1 кг маси тіла; свиноматкам поросним – 30–50 тис, відлученим порослятам – 10 тис; Внутрішньом'язові ін'єкції виконують один раз у 5–7 днів протягом 30–45 днів. Молодняку препарати краще давати з молозивом чи молоком, а в післямолочний період – з комбікормом. Добова доза 600–700 МО на 1 кг маси тіла. Застосовують і комплексні вітамінно-мінеральні суміші.

Лікування D-гіповітамінозу. Хворих тварин переводять у світлі, добре вентилявані приміщення. В сонячні дні організовують моціон на вигульних майданчиках, у зимовий період – застосовують ультрафіолетове опромінення. Після аналізу рівня мінеральної годівлі та визначення вмісту кальцію і фосфору в крові до раціону вводять необхідні добавки макро- та мікроелементів, внутрішньовенно вводять фосфосан (по 0.2 мл/кг маси) або кальцію хлорид, глюкал, камагсол, хальцію бороглуконат, внутрішньом'язово – кальцію глюконат. Препарати вітаміну D застосовують парентерально – відехол, або орально в складі преміксів та з молоком – відеїн D₃ (в 1 г міститься 200 тис. МО холекальциферолу), польфамікс, олійні розчини вітаміну D. Дози залежать від забезпеченості тварин кальцієм і фосфором, співвідношення між ними, функціонального стану печінки та нирок. При парентеральному введенні доза холекальциферолу становить 100-150 МО на 1 кг маси, при оральному – 200-250. Розроблений водорозчинний препарат холекальциферолу – ліповід.

Проводиться також симптоматична та патогенетична терапія: вітаміни А, В₁₂, для стимуляції гемопоезу – сполуки заліза, кобальту, міді.

Завдання 2. Розробити заходи щодо профілактики хвороб обміну речовин у молодняку с/г тварин: антенатальної гіпотрофії, гіпопластичної анемії, гіпоглікемії порослят, недостатності ретинолу, рахіту.

Методичні вказівки

Профілактика антенатальної гіпотрофії ґрунтується на оптимальній годівлі маточного поголів'я, збереженні здоров'я в період вагітності, запобіганні гінекологічним хворобам, заплідненні фізіологічно зрілого молодняку, своєчасному вибракуванні неповноцінних у племінному відношенні маток. Свиноматкам в останній період порісності рекомендується вводити метилметіонінсульфонію хлорид. Корисним є застосування препаратів вітамінів А і В, які стимулюють ріст плода.

Профілактика гіпоглікемії порослят. Дотримання температурного режиму при утриманні порослят, збалансована годівля поросних і лактуючих свиноматок. За 3 дні до опоросу і протягом 10 днів після нього у раціон вводять

10% висівок, 500 г лляного шроту або 10% борошна люцерни. Слід привчати поросят до раннього поїдання підкорму (з 5-денного віку давати коров'яче молоко з 1,5-2,0% глюкози).

Профілактика гіпопластичної анемії. Повноцінна збалансована годівля маточного поголів'я, щоб запобігти народженню гіпотрофіків і тварин з ознаками природженої анемії. Свиноматкам за 15-20 днів до опоросу вводять фероглюкін по 5 мл або інші феродекстранові препарати, суїферовіт по 10 мл.

Поросятам і телятам феродекстри вводять на 2-5-й день життя, а потім повторно – через 10–12 днів. Одночасно вводять вітамін В₁₂ по 5 і 80-120 мкг. З профілактичною метою згодують комплексні вітамінно-мінеральні препарати (польфамікс, фармавіт С), трофолізін (висушена нерозчинна фракція гідролізату крові). Поросятам згодують молоко корів. Практикують літньотабірне утримання маточного поголів'я з приплодом.

Профілактика гіповітамінозу А. Потреба організму в каротині і вітаміні А має забезпечуватися за рахунок природних джерел. Якщо вона не задовольняється, то застосовують препарати ретинолу: мікровіт-А кормовий, мікробіологічний каротин, олійний концентрат вітаміну А, польфа-мікс, тетравіт, тривіт. Краще їх давати з комбікормом, а для телят – з молоком. За неможливості препарати ретинолу вводять підшкірно або внутрішньом'язово один раз на 7–10 днів. Добова потреба становить (тис. МО): корів – 70–80; свиноматок у другій половині поросності – 15–20, лактуючих – 20–30; відлучених поросят – 2,5–3; кнурів – 20; вівцематок кітних – 10; племінних ягнят – 3; молодняку великої рогатої худоби – 150–200 МО/кг маси тіла. Парентерально препарати вітаміну А слід призначати або до осіменіння, або в другій половині вагітності. Коровам у стійловий період вводять препарати ретинолу в період сухостою щодавно по 1–1,5 млн МО на ін'єкцію. Молозиво цих корів містить достатню кількість вітаміну (4–5 мг в 1 л), яка забезпечує потребу телят протягом першого місяця життя. Поросятам свиноматкам і кітним вівцематкам препарати ретинолу вводять в останній місяць перед родами щодавно, відповідно по 350–500 і 150–200 тис. МО на ін'єкцію. Потреба дорослих собак у вітаміні А становить 100, цуценят – 200, кішок – 150 МО на 1 кг маси тіла, кролів – 15 тис. птахів – 10.

Профілактика рахіту ґрунтується на використанні раціонів, збалансованих за вмістом кальцію, фосфору, вітаміну Д, мікроелементів, протеїну, та проведенні активного моціону. Влітку тварин утримують на вигульних майданчиках, а у стійловий період у приміщеннях устанавлюють штучні джерела ультрафіолетового опромінення: ртутно-кварцові лампи високого тиску типу ДРТ (ДРТ-200, ДРТ-400, ДРТ-1000), еритемні люмінесцентні лампи типу ЛЕО, ЛЕО-30. Для опромінювання використовують еритемні опромінювачі ЕОІ-ЗОМ, ОЕ-1, ОЕ-2, опромінювач ртутно-кварцовий ОРК-2, установки опромінювальна механізована УО-4 та ЖУФ. У шкірі собак вітамін В₃ під впливом ультрафіолетових променів не синтезується.

Потребу тварини у вітаміні D, яка для молодняку великої рогатої худоби при інтенсивному рості становить 20-30 МО на 1 кг маси, для поросят – 500-600 МО на добу, ягнят і молодняку на відгодівлі – 2000-4000 МО, задовольняють

введенням до раціону сіна та силосу доброї якості. До складу преміксів і комбікормів вводять відеїн-3, опромінені дріжджі, олійні концентрати та інші препарати вітаміну D. Для одержання максимального ефекту застосовувати препарати вітаміну D слід на фоні збалансованого раціону з оптимальним співвідношенням кальцію і фосфору.

Профілактика **ендогенного D-гіповітамінозу** ґрунтується на запобіганні гастроентеритам, патології печінки, нирок, щитоподібної та прищитоподібних залоз. Генетично зумовленому рахіту можна запобігти шляхом бракування батьківських пар. серед потомства яких був молодняк, схильний до захворювання на рахіт. Тварин, що хворіли на рахіт, не можна залишати на плем'я, оскільки порушення обміну речовин, що спостерігалось у них, може передатися потомству.

Висновок.

Після виконання завдань студенти повинні

Знати: Схеми лікування хвороб обміну речовин у молодняку, інструкції до застосування лікарських засобів, заходи профілактики хвороб порушення обміну речовин у молодняку с/г тварин.

Вміти: Проводити аналіз ефективності лікування та розробляти заходи профілактики хвороб обміну речовин у молодняку с/г тварин.

Заключний інструктаж і завдання додому

1. Оформлення звіту практичної роботи в зошиті.

2. Прибирання робочих місць.

Л. 1. С. 171–173.

Л. 2. С. 257–263.

Л. 3. С. 327–333; 364–371.